

Dosarul nr. 3ra-347/2022
2-18104219-01-3ra-09042022

prima instanța: Judecătoria Orhei, sediul Telenești (jud: L. Iarmaliuc)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Bostan, V. Negru, Gr. Dașchevici)

Î N C H E I E R E

27 iulie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Nina Vascan
Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursului depus de Chișenco Anatolie și de Întreprinderea Individuală „Chișenco Daria”,

în cauza de contencios administrativ, inițiată la cererea de chemare în judecată depusă de Chișenco Anatolie și Întreprinderea Individuală „Chișenco Daria” împotriva Consiliului orășenesc Orhei, Întreprinderea de Stat „Gările și Stațiile Auto”, terți Agenția Proprietății Publice și Agenția Servicii Publice, Serviciul Cadastral Teritorial Orhei cu privire la anularea deciziilor Consiliului orășenesc Orhei nr.3.42 din data de 11 mai 2015, nr.3.41 din data de 11 mai 2015, anularea parțială a deciziei nr.9.23 din data de 09 decembrie 2016 și declararea nulității tranzacției de împăcare din data de 11 mai 2015 și din 22 decembrie 2016,

împotriva deciziei din 30 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul depus de Chișenco Anatolie și de Întreprinderea Individuală „Chișenco Daria” și a fost menținută hotărârea din 12 noiembrie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Telenești,

c o n s t a t ă :

La 16 iunie 2015, Chișenco Anatolie și Î.I. „Chișenco Daria” au depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului orășenesc Orhei privind anularea deciziilor Consiliului orășenesc Orhei nr.3.42 din data de 11 mai 2015, nr.3.41 din data de 11 mai 2015.

În motivarea acțiunii reclamanții au invocat că, magazinul în care activează Î.I. „Chișenco Daria” a fost construit în perioada anilor 2001 - 2002, deoarece conform acordului Ministerului Transportului nr.02-01-07/659 din 03 octombrie 2011, Chișenco Anatolie avea dreptul să construiască magazin comercial.

Au menționat reclamanții că, conform certificatului de urbanism nr.147 din data de 01 august 2002 și autorizației de construcție nr.68 din 05 august 2002, a fost construit magazinul comercial.

Au indicat reclamanții că, în conformitate cu procesul-verbal nr.21 din 12 mai 2003, magazinul comercial a fost dat în exploatare, iar la data de 15 mai 2003 magazinul comercial a fost înregistrat ca proprietatea lui Chișenco Anatolie și

Chișenco Daria sub nr. cadastral XXXXXXXXXXXX amplasat pe terenul funciar - 26,5 m2.

Au relevat reclamanții că, prin decizia Consiliului orășenesc Orhei nr.2.12.2 din data de 03 martie 2012 s-a delimitat terenul nr. cadastral XXXXXXXXXXXX și aprobat hotarele terenului care se află în proprietatea statului (0,6835 ha).

Au susținut reclamanții că, la data de 24 august 2012, Chișenco Anatolie s-a adresat către Primăria Orhei cu cerere privind cumpărarea terenului, pe care se află magazinul lui.

Au relatat reclamanții că, la data de 12 septembrie 2012, Primăria Orhei prin scrisoarea nr.03-7-957 a refuzat, motivând că pe rolul Judecătoriei Orhei se află litigiul cu Î.S. „Gările și Stațiile Auto” privind delimitarea terenului, iar Î.I. „Chișenco Daria” are contract de locațiune cu Chișenco Anatolie.

Au precizat reclamanții că, în anul 2003 a fost înregistrat dreptul de proprietate a Statului asupra terenului cu suprafața de 1,3072 ha, în baza Legii nr.981 din 11 mai 2000.

Au concretizat reclamanții că, în anul 2012 Consiliul orășenesc Orhei, în calitate de coproprietar, prin decizia nr.2.12.2 din 03 martie 2012 a delimitat terenul prin formarea lui conform planului cadastral, astfel, o parte – 0,6835 ha, se transmite în proprietate Statului, o altă parte – 0,6237 ha, se transmite în proprietate organului public local, Consiliul orășenesc Orhei.

La fel, au indicat reclamanții că clădirea ce le aparține cu drept de proprietate și folosință este amplasată pe terenul ce aparține cu drept de proprietate Consiliului orășenesc Orhei, respectiv, în interesul lor este ca această delimitare să fie înregistrată cât mai urgent în registrul bunurilor imobile, ca ei să cumpere terenul (26,5 m.p.).

Au explicat reclamanții că, la data de 15 mai 2015, în ședința de judecată în care se examina litigiul dintre Consiliul orășenesc Orhei și Î.S. „Gările și Stațiile Auto”, reprezentantul Primăriei Orhei a declarat că, la data de 11 mai 2015 Consiliul orășenesc Orhei a emis o decizie privind transmiterea întregului teren cu suprafața de 1,3062 ha către Î.S. „Gările și Stațiile Auto”, întru executarea contractului – tranzacției de împăcare din data de 11 mai 2015.

Au indicat reclamanții că, la data de 19 mai 2015, s-au adresat către Primăria Orhei și către Consiliul orășenesc Orhei cu cerere prealabilă prin care a solicitat anularea deciziilor Consiliului orășenesc Orhei din 11 mai 2015 și a contractului – tranzacție de împăcare care au stat la baza acestor decizii.

Au susținut reclamanții că, la data de 26 mai 2015 Primăria Orhei, le-a respins cererea prealabilă.

Au considerat reclamanții că, contractul – tranzacție de împăcare, decizia Consiliului orășenesc Orhei nr.3.42 din data de 11.05.2015, decizia Consiliului orășenesc Orhei nr.3.43 din data de 11.05.2015 sunt ilegale și emise cu încălcarea procedurii și competenței.

Au menționat reclamanții că, Î.S. „Gările și Stațiile Auto” nu este organul puterii centrale și nu are împuterniciri pentru participarea nemijlocită în procesul delimitării terenului proprietate publică.

Au opinat reclamanții că, pentru pregătirea deciziilor Consiliului orășenesc Orhei este necesar să fie îndeplinită procedura stipulată în Regulamentul privind funcționarea Consiliului or. Orhei și legislației în partea transparenței și legitimității. Această problemă trebuie să fie aprobată în comisie corespunzătoare (comisia

funciară). Acest lucru nu a fost îndeplinit, prin ce a fost încălcată procedura elaborării acestor decizii.

Au considerat reclamanții că, Î.S. „Gărilor și Stațiile Auto” urmărește scopul îmbogățirii fără justă cauză prin administrarea nejustificată a terenului cu suprafața mai mare decât necesită întreprinderea pentru activitatea statutară - vânzarea biletelor și transmiterea acestui teren în locațiune.

Au solicitat reclamanții anularea deciziilor Consiliului orașului Orhei nr.3.42 din data de 11 mai 2015, nr. 3.43 din data de 11 mai 2015 și declararea nulității tranzacției de împăcare din 11 mai 2015 semnat de Î.S. „Gărilor și Stațiile Auto” și Primarul orașului Orhei.

Ulterior, la 15 iunie 2017, reclamanții au depus cerere de concretizare a pretențiilor prin care solicită și anularea parțială a deciziei nr. 9.23 din data de 09 decembrie 2016 și declararea nulității tranzacției de împăcare din data de 11 mai 2015 și data de 22 decembrie 2016.

Prin încheierea din 10 decembrie 2015 a Judecătoriei Orhei, s-a atras în proces în calitate de copârât Întreprinderea de Stat „Gărilor și Stațiile Auto”. (vol. I, f.d. 51)

Prin hotărârea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 01 februarie 2018, a fost respinsă ca fiind neîntemeiată acțiunea înaintată de către Chișenco Anatolie și de Î.I. „Chișenco Daria” împotriva Consiliului orașului Orhei, Î.S. „Gărilor și Stațiile Auto” cu privire la anularea deciziilor Consiliului orașului Orhei nr. 3.41 din 11 mai 2015, nr. 3.42 din 11 mai 2015; anularea parțială a deciziei nr. 9.23 din 9 decembrie 2016 și declararea nulității tranzacțiilor de împăcare din 11 mai 2015 și din 22 decembrie 2016. (f.d. 196, vol. I)

Prin decizia din 17 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de către Chișenco Anatolie și de Î.I. „ Chișenco Daria”. A fost casată hotărârea din 01 februarie 2018 a Judecătoriei Orhei, sediul central, și transmisă cauza spre rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată, din motivul neatragerii în proces a Agenției Proprietății Publice și a Oficiului Cadastral Teritorial Orhei. (f.d. 244, vol. I)

Prin încheierea din 11 iulie 2018 a Judecătoriei Orhei, sediul central, au fost atrași în proces în calitate de intervenienți accesorii Agenția Proprietății Publice și Serviciul Cadastral Teritorial Orhei. (f.d. 3, vol. II)

Prin încheierea protocolară din 13 iunie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Teleneshti, a fost atras în calitate de persoană terță Societatea cu Răspundere Limitată „Gărilor Auto Moderne”. (vol. II, f.d. 99 verso)

Prin încheierea din 04 aprilie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul central, s-a declinat competența de la examinarea cauzei de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată de Chișenco Anatolie și Î.I. „Chișenco Daria”, în favoarea judecătorului specializat în materie de contencios administrativ.

Prin hotărârea din 12 noiembrie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Teleneshti, a fost respinsă acțiunea înaintată de către Chișenco Anatolie și de Î.I. „Chișenco Daria” împotriva Consiliului orașului Orhei, Î.S. „Gărilor și Stațiile Auto”, terți Agenția Proprietății Publice și Agenția Servicii Publice, Serviciul Cadastral Teritorial Orhei cu privire la anularea deciziei Consiliului orașului Orhei nr. 3.41 din 11 mai 2015, nr. 3.42 din 11 mai 2015, anularea parțială a deciziei Consiliului orașului Orhei nr. 9.23 din 09 decembrie 2016 și declararea nulității tranzacțiilor de împăcare din 11 mai 2015 și din 22 decembrie 2016. (f.d. 125, vol. II)

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 15 noiembrie 2019, Chișenco Anatolie și Î.I. „Chișenco Daria” au depus apel nemotivat (f.d.139/140, vol. II), iar la data de 22 ianuarie 2020 motivarea apelului împotriva hotărârii din 12 noiembrie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Telenești, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii. (f.d.154/157, vol. II)

Prin decizia din 30 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul depus de către Chișenco Anatolie și de Î.I. „Chișenco Daria” cu menținerea hotărârii din 12 noiembrie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Telenești. (f.d.156, 157-174, vol. III)

Pentru a decide astfel, completul judiciar al instanței de apel raportând cadrul legal la circumstanțele faptice ale cauzei, a conchis ca fiind stabilit cu certitudine faptul că, obiect al deciziilor contestate și a tranzacțiilor de împăcare îl constituie terenul cu nr. cadastral XXXXXXXXXXXX din or. XXXX, str. XXXXX nr.XX, ce constituie proprietate publică a Statului Republica Moldova.

La caz, instanța de apel a reținut că, în susținerea pretențiilor sale, reclamanții au invocat că potrivit extrasului din Registrul bunurilor imobile eliberat de Oficiul cadastral teritorial Orhei, la data de 05 mai 2009, bunul imobil cu nr. cadastral XXXXXXXXXXXX din or. XXXX, str. XXXXX nr.XX, amplasat pe terenul cu nr. cadastral XXXXXXXXXXXX, le aparține cu drept de proprietate.

În contextul dat, instanța de apel a reținut că, potrivit extrasului din registrul bunurilor imobile, încăperea cu nr. cadastral XXXXXXXXXXXX din or.XXX, str. XXXX nr. XX este înregistrat cu drept de proprietate după Chișenco Anatolie și Chișenco Daria în temeiul procesului verbal de recepție finală (construcție provizorie-pe termen de 15 ani), nr. 21 din 12 mai 2003. (f.d. 6, Vol.I)

Cu referire la prevederile art.2 al Legii nr.163 din 09 iulie 2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție, instanța de apel a notat că prima instanța just a statuat că, bunul imobil cu număr cadastral XXXXXXXXXXXX din or. XXX, str. XXXXX nr. XX, care aparține cu drept de proprietate lui Chișenco Anatolie și Chișenco Daria, are o durată de existență limitată.

Respectiv, sunt lipsite de suport legal argumentele reclamanților privind încălcarea dreptului de proprietate prin neadmiterea cererilor lor de a procura terenul pe care este situată construcția provizorie cu număr cadastral XXXXXXXXXXXX.

Astfel, în susținerea poziției sale, instanța de apel a reținut că: „Ministerul Transportului și Comunicațiilor al Republicii Moldova, prin scrisoarea nr.02-01-07/659 din 03 octombrie 2001, în scopul îmbunătățirii deservirii călătorilor, precum și pentru perfecționarea procesului tehnologic în cadrul Stației Auto Orhei a acceptat construcția unităților comerciale, cu atragerea mijloacelor financiare a agenților economici, conform proiectului aprobat. Conform pct.5 al listei persoanelor care au construit unitățile comerciale pe teritoriul ÎS „Autogara - Orhei”, Chișenco Anatolie a construit unitatea comercială în Blocul „C” -1.

Conform certificatului de urbanism nr.147 din 01 august 2002, ca urmare a cererii adresate de Chișenco Anatolie, în baza prevederilor Regulamentului privind certificatul de urbanism și autorizarea construirii sau desființării construcțiilor, se certifică pentru terenul și construcțiile situate în orașul Orhei. str. M. Sadoveanu. nr.50, și anume: 1). Regimul juridic - terenul cu aria de 50.0 m.p. este situat în intravilan și este domeniul public al orașului. Se află în folosința întreprinderii de Stat

„Stația de autobuse din Orhei”; 2.) Regimul economic - conform PUG - zona dotări și funcțiuni complexe de interes public. Situația actuală - teren aferent stației de autobuse. Se autorizează construcția provizorie cu funcțiune de comerț cu termen de 15 ani din momentul aprobării autorizației de construcție.

În baza autorizației de construcție nr.68 din 05 august 2002, în baza prevederilor Regulamentului privind certificatul de urbanism și autorizarea construirii sau desființării construcțiilor, se autorizează: executarea lucrărilor de construcție a pavilionului provizoriu (partea blocului „C”) cu funcție de comerț pe un termen de 15 ani din momentul aprobării prezentei autorizații, pe terenul situat în orașul Orhei, sectorul Centru, str. M. Sadoveanu nr.50, nr. masivului 3, nr. blocului 07.

În conformitate cu procesul-verbal de recepție finală nr.21 din 12 mai 2003, a fost recepționat pavilionul provizoriu (partea blocului „C”), str. M. Sadoveanu nr.50, or. Orhei, pe un termen de 15 ani, cu funcțiune de comerț, conform Hotărârii Guvernului 285.

În acest context, instanța de apel a reținut că, potrivit certificatului-extras din Registrul bunurilor imobile eliberat de Oficiul cadastral teritorial Orhei, la data de 05 mai 2009, bunul imobil - încăpere, nr. cadastral XXXXXXXXXX din or. XXX. str. XXXXX nr.XX, a fost înregistrată în Registrul bunurilor imobile în temeiul procesului-verbal de recepție finală nr.21 din 12 mai 2003 ca construcție provizorie - pe un termen de 15 ani. Iar, terenul pe care se află construcția provizorie, conform certificatului eliberat de Oficiul cadastral teritorial Orhei, la data de 18 februarie 2011, terenul cu nr. cadastral XXXXXXXXXX din or.XXX. str. XXXX nr.XX, cu suprafața de 1.3072 ha, aparține cu drept de proprietate satului Republica Moldova, în temeiul Legii nr.981-XIV din 11 mai 2000.

În această ordine de idei, instanța de apel a reținut că, în conformitate cu extrasul din Registrul bunurilor imobile se atestă cu certitudine că terenul pe care este amplasată construcția provizorie cu nr. cadastral XXXXXXXXXX, constituie proprietate publică a Statului.

Completul judiciar reiterează că, conform informației din Banca centrală de date a cadastrului bunurilor imobile, proprietarul terenului înregistrat cu numărul cadastral XXXXXXXXXXXXX, amplasat pe adresa or. XXXX, str. XXXXX nr.XX, cu suprafața da 1,3141 ha, constituie proprietate publică a statului, transmis în gestiune economică Î.S. „Gările și Stațiile Auto” în baza Contractului de parteneriat public-privat nr. 3/09 din 17 decembrie 2018, conform Ordinului Agenției Proprietății Publice nr. 227 din 20 decembrie 2018 și a Actului de transmitere-primire din 21 decembrie 2018.

La caz, instanța de apel a reținut că, la înregistrarea bunului dat în proprietatea lui Chișenco Anatolie și a lui Chișenco Daria, a fost indicată mențiunea (construcție provizorie pe 15 ani), care este atribuită prin Autorizația de construcție n r. 68 din 05 august 2002, fiind prevăzută și în procesul-verbal de recepție finală nr. 21 din 15 mai 2003.

Astfel, instanța de apel a subliniat că, apelanții Chișenco Anatolie și Î.I. „Chișenco Daria” nici în cererea de chemare în judecată și nici în cererea de apel nu au indicat care sunt temeiurile legale care ar duce la anularea deciziilor Consiliului orașenesc Orhei nr. 3.41 și 3.42 din data de 11 mai 2015 și anularea parțială a deciziei nr. 9.23 din data de 09 decembrie 2016.

Or, după cum a fost menționat anterior, instanța de apel a remarcat că, instanța poate anula actul administrativ în tot sau în parte numai în cazul în care acesta se

plasează sub incidența reglementărilor art. 26 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000 (în vigoare până la 01 aprilie 2019) – actul nu a fost emis în forma stabilită, nu cuprinde elemente de formă care să confirme că actul a fost emis sau adoptat cu respectarea legii, condiții care la caz nu au fost stabilite.

Urmare a constatărilor detaliate supra vis-a-vis de circumstanțele faptice ale cazului dedus judecării în ordine de apel, instanța de apel a concluzionat că, argumentele expuse de către Chișenco Anatolie și de Î.I. „Chișenco Daria” în cererea de apel sunt lipsite de substanță obiectivă, iar instanța de fond - reieșind din cumulul probelor administrate, a soluționat cauza sub toate aspectele de fapt și de drept, în consecință hotărârea emisă fiind legală și întemeiată, în corespundere cu art. 130 din Codul de procedură civilă.

La 21 februarie 2022, Chișenco Anatolie și Î.I. „Chișenco Daria” au depus recurs nemotivat, iar la 18 mai 2022, prin intermediul oficiului poștal, motivarea recursului împotriva deciziei din 30 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care au solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu emiterea unei noi decizii de admitere integrală a acțiunii.

La 23 mai 2022, Curtea Supremă de Justiție, în scopul asigurării unui proces echitabil în ordine de recurs, într-un termen rezonabil, prin intermediul oficiului poștal, a expediat pentru notificare în adresa Consiliului orășenesc Orhei, Întreprinderea de Stat „Gările și Stațiile Auto”, terți Agenția Proprietății Publice, Agenția Servicii Publice și Serviciului Cadastral Teritorial Orhei, copia recursului depus de Chișenco Anatolie și de Î.I. „Chișenco Daria”, cu înștiințarea despre necesitatea prezentării referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele cauzei. (f.d.195, vol.III)

Examinând admisibilitatea recursului depus de Chișenco Anatolie și de Î.I. „Chișenco Daria”, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră drept inadmisibil, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) și (2) lit. e) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Recursul se declară inadmisibil în special când motivarea recursului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 245 alin. (2).

Conform art.245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Totodată, regulile generale ce țin de calcularea termenelor în materie de contencios administrativ sunt reglementate prin prisma art.195 din Codul administrativ potrivit cărora procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedură civilă, cu excepția art.169–171.

În conformitate cu art.110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța

(judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Conform art.111 alin.(1) - (4) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească. Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului. Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen.

Articolul 112 din Codul de procedură civilă reglementează că, termenul stabilit în săptămâni, luni sau o perioadă care cuprinde mai multe luni (ani, semestre, trimestre) expiră, în cazul prevăzut la art.111 alin.(3), în acea zi a ultimei săptămâni sau ultimei luni care, prin denumirea sau numărul ei, corespunde zilei în care a survenit evenimentul sau momentul în timp respectiv, iar în cazul prevăzut la art.111 alin.(4), acesta expiră în acea zi a ultimei săptămâni sau ultimei luni care precedă ziua în care, prin denumirea sau numărul ei, corespunde zilei în care a început să curgă termenul.

Dacă ultima zi a termenului este nelucrătoare, acesta expiră în următoarea zi lucrătoare.

Potrivit art.113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Pornind de la prevederile legale menționate supra, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează că termenele procedurale stabilesc regimul optim pentru realizarea justiției, fiind o modalitate de ordonare a realizării acțiunilor procedurale și fortificarea securității raporturilor juridice. Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, căror li se subsumează și instituirea unor termeni, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

În conformitate cu art.223 din Codul administrativ, hotărârile și alte acte de dispoziție prin care se stabilesc termene, precum și numirea ședințelor și citațiile se notifică participanților la proces conform art.96–114.

Conform art.96 alin. (1) din Codul administrativ, notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor. Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.

Din dispozițiile art. 97 alin. (1) și (3) din Codul administrativ, rezultă că, notificarea este comunicarea, dispusă de autoritatea publică, a unui înscris în forma stabilită de prezentul cod. Autoritatea publică poate alege între următoarele forme de

notificare: a) notificare prin act de recunoaștere a recepționării; b) notificare prin poștă cu act de notificare; c) notificare prin poștă cu scrisoare recomandată.

Iar, reieșind din prevederile art.109 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, un înscris poate fi notificat prin poștă cu scrisoare recomandată cu aviz de recepție. Pentru probarea notificării este suficient avizul de recepție.

Din actele cauzei cert rezultă că, la 30 noiembrie 2021 Curtea de Apel Chișinău a pronunțat, în ședință publică, dispozitivul deciziei contestate (f.d.156, vol.III), însă la materialele cauzei nu se regăsesc probe prin care s-ar confirma data notificării recurenților a dispozitivului deciziei instanței de apel.

La 20 decembrie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Chișenco Anatolie și Î.I. „Chișenco Daria” au depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 30 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău solicitând casarea deciziei instanței de apel, emiterea unei noi decizii prin care să fie admisă acțiunea. (f.d.177/178, vol.II)

Totodată, actele cauzei atestă faptul că, la 15 martie 2022, Curtea de Apel Chișinău a expediat pentru notificare participanților la proces copia deciziei motivate a instanței de apel (f.d.176, vol. III), care a fost recepționată de Î.I. „Chișenco Daria” la data de 23 martie 2022, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție DS8006407283AS, anexat la materialele cauzei (f.d.181, vol. III).

Totodată, potrivit informației publicate pe pagina web a ÎS „Poșta Moldovei”, la compartimentul „Servicii on-line, Track&Trace”, corespondența destinată Î.I. „Chișenco Daria” i-a fost livrată la 23 martie 2022.

Distinct se reține că, decizia din 30 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost publicată pe Portalul Național al Instanțelor: www.instante.justice.md, la data de 15 martie 2022.

În această conjunctură, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că recursul motivat nu a fost prezentat de Chișenco Anatolie și de Î.I. „Chișenco Daria”, așa cum prevede art.245 alin.(2) din Codul administrativ, în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, ceea ce în conformitate cu art.246 alin.(2), lit.e) din Codul administrativ, constituie temei de a declara recursul inadmisibil.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție remarcă că, prin Hotărârea Parlamentului nr.41/2022 din 24 februarie 2022, a fost declarată stare de urgență pe întreg teritoriul țării, pe o perioadă de 60 de zile, începând cu 24 februarie 2022.

Totodată, prin dispoziția nr.5 din 02 martie 2022 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, s-a dispus suspendarea de drept a examinării de către instanțele de judecată a cauzelor civile, acțiunilor în contenciosul administrativ, procedurilor de executare a hotărârilor judecătorești și a tranzacțiilor de împăcare, în conformitate cu prevederile capitolului VI din cartea a treia a Codului administrativ, proceselor penale, cauzelor contravenționale și procedurilor de executare silită.

Subsecvent, instanța de recurs stabilește că termenul de depunere a motivării recursului a început a curge la data de 24 martie 2022, ziua imediat următoare datei recepționării copiei deciziei motivate de către recurent, însă ținând de prevederile pct.5.2.2 din Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr. 5 din 2 martie 2022 potrivit căruia termenele de exercitare a căilor de atac în

procedurile de contencios administrativ care se suspenda de drept, aflate în curs la data intrării în vigoare a prezentei dispoziții, se întrerup, urmând a curge noi termene, de aceeași durată, de la data încetării stării de urgență, care a fost abrogată prin Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr. 13 din 31 martie 2022, începând cu 4 aprilie 2022, astfel reieșind din prevederile enunțate termenul - limită de prezentare a motivării recursului a expirat la 3 mai 2022, inclusiv.

Cu toate acestea, la 18 mai 2022, prin intermediul oficiului poștal, Chișenco Anatolie și Î.I. „Chișenco Daria” au depus recurs motivat împotriva deciziei din 30 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău. (f.d.188/193, vol.III)

În această conjunctură, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că, recursul motivat nu a fost prezentat de către Chișenco Anatolie și de Î.I. „Chișenco Daria”, așa cum prevede art.245 alin.(2) din Codul administrativ, în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel.

Sub aspectul dat completul notează că, recursul depus împotriva deciziei instanței de apel este o cale de atac de drept, vizând în exclusivitate legalitatea actului de dispoziție contestat. Respectiv, dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici care, circumscrise fiind motivelor de recurs îngăduite de lege, sunt de natură să facă vizibile ilegalitatea deciziei contestate.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție remarcă că, rolul instanței de judecată este de a aduce la cunoștință persoanei despre emiterea hotărârii judecătorești, iar Chișenco Anatolie și Î.I. „Chișenco Daria”, fiind interesați de soluționarea cauzei în ordine de recurs, trebuiau să întreprindă toate măsurile necesare de a-și proteja dreptul de acces la instanță, după cum sugerează și jurisprudența CEDO, prin efectuarea actului de procedură până la expirarea termenului prevăzut de lege, la caz prin depunerea recursului și prezentării motivării acestuia în conformitate cu art.245 din Codul administrativ. Drept consecință, intervine aplicarea sancțiunii procedurale prevăzută la art.246 alin.(2) lit.e) din Codul administrativ de declarare a recursului inadmisibil.

Conform art.24 alin.(1) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți.

Bună-credință prezumă că partea este obligată să respecte termenele prevăzute de lege, or, termenul de recurs prevăzut la art.245 din Codul administrativ, este considerat un termen imperativ, absolut și peremptoriu, astfel că nerespectarea acestuia atrage ca și consecință după sine decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac.

În conformitate cu art.36 alin.(2) din Codul administrativ, instanțele de judecată competente aplică principiul supremației dreptului cu luarea în considerare a jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului.

Potrivit jurisprudenței Curții Europene, participanții procesului de judecată urmează să-și asume un rol activ, urmărind cu diligență derularea procesului său și să dispună cu bună-credință de drepturile sale procedurale.

Prin urmare, nerespectarea termenului de depunere a recursului se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv și indiferent al recurenților Chișenco Anatolie și Î.I. „Chișenco Daria”, care trebuiau să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, folosindu-se cu bună credință de drepturile și obligațiile sale procedurale. Or, admiterea spre examinare a unui recurs tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art.6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În acest context, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ amintește că art.6 §1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului îi garantează fiecărei persoane dreptul de a sesiza o instanță cu orice contestație referitoare la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil. Instanța europeană a relatat însă în practica sa constantă că „dreptul la o instanță” nu este absolut. În această privință, Curtea Europeană, în mai multe cauze de acest gen, nu exclude niciodată ipoteza că interesele unei bune administrări a justiției pot să justifice impunerea unui termen de exercitare a căii de atac [cauza Bacev vs fosta Republică Yugoslavă a Macedoniei; Kemp vs Luxembourg; Diaz Ochoa vs Spaniei], în care înalta Curte a arătat că termenul fixat de legea internă este o restricție ce guvernează accesul la justiție.

Cu privire la acest aspect Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat în jurisprudența sa că reglementarea referitoare la formalitățile și termenele ce trebuie respectate pentru exercitarea unei căi de atac, urmărește să asigure o bună administrare a justiției și, în particular, să respecte principiul securității raporturilor juridice și că cei interesați trebuie să aibă posibilitatea de a se aștepta ca aceste reguli să fie aplicate. Or, aceste termene urmăresc mai multe scopuri importante, și anume să garanteze securitatea juridică fixând un termen pentru acțiuni, să pună pe eventualii pârâți la adăpost de plângeri introduse foarte târziu care ar fi, probabil, mai dificil de combătut, și să împiedice nedreptățile ce s-ar putea produce dacă tribunalele ar fi chemate să se pronunțe în legătură cu evenimente consumate cu mult timp în urmă, plecând de la elemente de probă cărora nu li s-ar mai putea acorda credit și care ar fi incomplete din cauza timpului scurs (cauza Brumărescu v. România, cauza Marckx v. Belgia).

Imperioase speței sunt și dezideratele statuate de CtEDO în cauza Ponomaryov vs Ucraina, conform cărora, deși, în speță nu este vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac. În acest caz Înalta Curte a reiterat că, ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție.

În atare circumstanțe, declararea recursului depus de Chișenco Anatolie și de Î.I. „Chișenco Daria”, ca fiind inadmisibil este compatibilă cu respectarea prevederilor Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților

Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea recursului ar leza principiul securității raporturilor juridice. Or, certitudinea legală impusă regulilor de procedură civilă și contencios administrativ, în calitate de condiție sine qua non a unui proces echitabil, vizează atât drepturile recurenților, cât și ale intimaților, astfel încât instanța de judecată nefiind în drept de a substitui voința legislatorului materializată în conținutul normelor de procedură civilă în vederea exonerării recurentului de sancțiunile procedurale din motivul înțelegerii greșite de către acesta a efectelor legale.

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara recursul depus de Chișenco Anatolie și de Î.I. „Chișenco Daria”, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 230, 245, 246 alin. (1) și (2) lit. e) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Chișenco Anatolie și de Întreprinderea Individuală „Chișenco Daria”, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Nina Vascan

Iurie Bejenaru